

حمایت از افشار آسیب‌پذیر با سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی



بابک نگاهداری
رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

یادداشت

نظام تأمین اجتماعی در هر جامعه به طور کلی در جهت تحقق اهدافی از قبیل برقراری عدالت اجتماعی، مدیریت ریسک‌های اجتماعی، رفع تبعیض میان شهروندان و برقراری نظم اجتماعی، تقویت انسجام و همبستگی اجتماعی است. در این راستا به منظور تعیین نقشه راه جامع و کلان سیاست‌گذاری در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی کشور، سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی در تاریخ ۲۱ فروردین ۱۴۰۱ در قالب ۹ بند توسط رهبر معظم انقلاب ابلاغ شده است. این سیاست کلی با استناد به اصول سوم، بیست‌ویکم، بیست‌وهشتم، بیست‌ونهم، سی‌ویکم و چهل‌وسوم قانون اساسی در پی تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی در راستای حمایت از افشار و گروه‌های محروم و آسیب‌پذیر، کاهش نابرابری‌های اجتماعی و تبعیض‌های ناروا است.

مرور سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی حاکی از آن است که این سیاست بر نظریه سیاستی «نظام تأمین اجتماعی چندلایه» استوار است و به مهم‌ترین مسائل و چالش‌های نظام حکمرانی رفاه اجتماعی همچون استقرار نظام جامع چندلایه به فرایگر تأمین اجتماعی، استقرار پایگاه‌های اطلاعاتی دقیق به منظور شناسایی جامعه هدف، رفع موانع کاری‌آفرین و توازی نهادی میان دستگاه‌های رفاهی، رعایت عدالت اجتماعی از طریق پایدارسازی صندوق‌های بیمه‌ای و اصلاح قوانین، لایه‌بندی فعال ارائه خدمات اجتماعی به منظور رفع فقر، مبارزه با آسیب‌های اجتماعی و جلوگیری از بروز تبعیض‌های ناروا، تأکید بر مشارکت آحاد جامعه از طریق استقرار نظام ملی احسان و نیک‌کاری و ایجاد پیوند میان ظرفیت‌های مردمی و دستگاه‌ها و تأکید بر لزوم تهیه پیوست تأمین اجتماعی برای طرح‌ها و برنامه‌های کلان کشور، اشاره دارد.

تحقق اهداف سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی که «به منظور جامعیت دادن و انسجام‌بخشی به تلاش‌های ایجاد نظام و ایجاد جهش، ابلاغ شده است، «مستلزم تغییرات اساسی در قوانین و مقررات جاری و تلاش‌های جدی در این عرصه است». در این مسیر چالش‌هایی پیش روی اجرای این سیاست‌ها در سطوح چهارگانه سیاست‌گذاری اجتماعی شامل نظریه سیاستی روشن، تدوین قانون معطوف به اجرای نظریه، ایجاد و یکپارچه‌سازی ساختارهای چابک با محوریت مشخص و کاربست ابزارهای سیاستی کارآمد، وجود دارد که چرخه حکمرانی رفاهی در کشور را دچار اختلال نموده است.

در نظام سیاست‌گذاری هر عمل و کرداری واجد معنایی است که ضرورتاً بایستی در زمان خود اجرا شود تا بتواند روندها و چرخه‌ها را به حرکت دربیآورد؛ در غیر این صورت «ناهم‌زمانی سیاست‌گذاری» نه تنها باعث کاهش اثربخشی فعالیت‌ها خواهد شد، بلکه ممکن است اختلالی‌سازی اقدامات و هزینه فرصت را در پی داشته باشد. این موضوع در چند حالت رخ می‌دهد، نخست آنکه زمانی که برنامه فاقد یک نظریه سیاستی مشخص و روشن باشد و مجموعه‌ای از احکام عملیاتی بدون وجود رویکرد واحد در در بر گیرد. دوم آنکه زمانی که برنامه بر نظریه‌های سیاستی متعارضی مانند ترکیب رویکردهای لیبرال و دولت رفاهی، منگی شده باشد و سوم آنکه زمانی که برنامه بر نظریه سیاستی مشخص استوار است؛ اما نظام حکمرانی از قابلیت‌های لازم در کاربست ابزارهای سیاستی برخوردار نیست.

بارزترین نظریه سیاستی موجود در نظام رفاهی کشور، نظریه نظام تأمین اجتماعی چندلایه است که از سال ۱۳۸۳ در قالب قانون «ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی» کشور وارد ادبیات حکمرانی این حوزه شده است و همچنین در برنامه‌های توسعه چهارم، پنجم و ششم مورد تأکید قرار گرفته است؛ اما با این حال تاکنون ابزارهای سیاستی لازم برای اجرای این نظریه سیاستی به کار گرفته نشده است. از این‌رو است که سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی، همچنان پیش از دو دهه، در بند (۱) بر استقرار، پیاده‌سازی و اجرای این نظریه سیاستی «به صورت جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد و فرایگیر» تأکید نموده است.

مرور تجارب برنامه‌نویسی در کشور نشان می‌دهد ضعف و نبود نظریه سیاستی، مهم‌ترین نقد وارد بر برنامه‌های توسعه‌ای در کشور است که این امر ناشی از وجود «فضای ابهام و عدم اجماع نهادی» در زیست بوم حکمرانی اجتماعی است. از جمله نمونه‌های این بستر مبهم، فقدان نگاه-تصویر کلان مورد وفایق در هر یک از بخش‌های موضوعی در نظام رفاهی (اعم از حمایتی، بیمه‌ای و وام‌داری) است که به‌عنوان مهم‌ترین موانع پیش روی تحقق اثربخشی مورد نظر سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی تلقی می‌شود. لذا مادامی که «نقشه نقش‌ها» در این زمینه ترسیم نشود نمی‌توان انتظار ایجاد تأثیراتی قابل توجه داشت. در این زمینه می‌توان سیاست‌های کلی ابلاغی تأمین اجتماعی را به‌عنوان روایتی کلان از چشم‌انداز سیاستی کشور در نظر گرفت که عرصه را برای ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی هرچه بیشتر بین بازیگران و ذی‌مدخلان در آن حوزه فراهم می‌نماید. از این رو، در راستای اجرای سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ضرورت ایجاد بی‌گانه، قوای سه‌گانه تصمیمات و برنامه‌های خود را معطوف به نظریه سیاستی نظام تأمین اجتماعی چندلایه‌ای نمایند که از پراکنده‌کاری، هدررفت منابع، تعارض برنامه‌ای و در نهایت بی‌اثر بودن اقدامات جلوگیری شود. در این راستا مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌عنوان بازوی کارشناسی قوه مقننه برای اجرایی‌سازی سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی، ضمن تشکیل کارگروه و تدوین گزارش‌های کارشناسی، آمادگی خود را برای استماع نظر نخبگان در جهت تبیین سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی اعلام می‌دارد.

رئیس سازمان غذا و دارو؛

شیرخشک‌های رژیمی طی ۲ روز آینده از گمرک ترخیص می‌شود

رئیس سازمان غذا و دارو گفت: یک میلیون قوطی شیر خشک رژیمی طی ۲ روز آینده (سوم و چهارم اردیبهشت ۱۴۰۱) از گمرک ترخیص و در داروخانه‌ها توزیع می‌شود. بهرام درایی افزود: اخیراً کمبود در مورد توزیع و دسترسی به این نوع شیرخشک‌ها وجود دارد و با توجه به اینکه به این شیرخشک‌های یارانه‌آور ارز ترجیحی تعلق می‌گیرد، اکنون یک میلیون قوطی شیرخشک رژیمی در گمرک موجود بوده و طی فردا و پس فردا (سوم و چهارم اردیبهشت) ترخیص می‌شود. درایی تصریح کرد: تجویز خودسرانه این نوع شیرخشک توسط برخی پزشکان و پدیده قاچاق باعث کمبود شده بود که خوشبختانه بزودی مشکل برطرف می‌شود.

رئیس سازمان غذا و دارو تأکید کرد: باید کنترل مصرف بهینه در مورد این نوع شیرخشک‌ها در کشور انجام شود تا دچار کمبود نشویم، البته شیرخشک متابولیک برای کودکان نیازمند درب منزل ارسال می‌شود و برخی دیگر از طریق نسخه الکترونیک در داروخانه توزیع می‌شود. وی در پایان گفت: بزودی اطلاعات کودکان نیازمند به انواع شیرخشک‌های رژیمی در سامانه‌های تک ثبت می‌شود تا دسترسی آنها به این شیرخشک‌ها آسان‌تر شود و مشکلی نداشته باشند. وی افزود: به‌دلیل ارزان بودن قیمت شیرخشک نسبت به بیبرون از کشور متأسفانه شاهد قاچاق معکوس شیرخشک به خارج از کشور هستیم. به گزارش «ایران»، در هفته‌های گذشته برخی خیرات کمبود شیرخشک رژیمی در داروخانه‌ها دادند که در این زمینه روزنامه ایران در گزارشی پیش از این خبر داده بود که شیرخشک‌های متابولیکی و رژیمی بزودی وارد کشور می‌شوند.

- یکشنبه ۴ اردیبهشت ۱۴۰۱**
- سال بیست و هشتم**
- شماره ۹۳۷۸**

«ایران» از افزایش تا ۵۰ درصدی شهریه مدارس غیر دولتی و سرگردانی مردم گزارش می‌دهد

افزایش لجام گسیخته شهریه مدارس غیر دولتی

اکرم رضایی ثانی

خبرنگار

این روزها پیش ثبت‌نام مدارس یکی از موضوعات داغ برای خانواده‌هاست. انتخاب بین مدرسه غیردولتی و دولتی یکی از چالش‌ها در این میان است، خصوصاً اینکه با بازگشایی کامل مدارس و اولویت آموزش حضوری برای سال تحصیلی آینده حالا این انتخاب برای برخی خانواده‌ها روی مرز قرار گرفته‌است. هر چند هنوز هم شمار زیادی از خانواده‌ها اصلاً حق انتخابی برای مدرسه غیردولتی ندارند. در یک مدرسه در تهران در منطقه قیطریه شهریه ۱۸ میلیون تومانی سال گذشته را امسال به ۳۳ میلیون تومان در مقطع دوم ابتدایی رسانده‌اند و حالا اولیای سرگردان این افزایش غیرمنطقی منتظر تجدیدنظر کادر مدرسه هستند.

این شهریه غیر از هزینه سرویس، هزینه غذا و کلاس زبان و فوق‌برنامه‌هاست. در مدارس دیگر منطقه ۳ و یک شهریه مدرسه ابتدایی تا ۴۰ میلیون تومان هم به خانواده‌ها اعلام شده است. در واقع حالا اگر کسی بخواهد فرزندش

در مدرسه غیردولتی درس بخواند باید ماهی متوسط سه میلیون تومان را کنار بگذارد. اغلب خانواده‌هایی که فرزند خود را در مدارس غیردولتی ثبت‌نام می‌کنند قشری هستند که تحصیل و پرورش فرزند برای آنها مهم است و بسیاری از آنها به‌دلیل جمعیت بالای دانش‌آموزان در کلاس‌های مدارس دولتی و هیات امنایی فرزندانشان را در مدارس غیردولتی ثبت‌نام می‌کنند و با رشد مدارس غیردولتی دیگر فقط افراد مرفه جامعه نیستند که جذب این مدارس می‌شوند بلکه حلال خانواده‌هایی هستند که

ممنوعیت اعزام افراد بالای ۶۵ سال به حج

معاون حج و عمره مرکز پزشکی حج و زیارت جمعیت هلال احمر با تأکید بر اینکه هلال احمر آماده خدمت‌رسانی به زائرین حج است از ممنوعیت اعزام افراد بالای ۶۵ سال به حج خبر داد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی جمعیت هلال احمر؛ طاهر درودی در خصوص شرایط و ضوابط حج ۱۴۰۱ گفت: در سال‌های گذشته برگزاری مناسک حج به

واسطه شیوع کرونا با خلل مواجه شد و عملاً امکان اعزام زائرین به حج ممکن نبود و صرفاً اتباع کشور عربستان و افراد مقیم در این کشور در مراسم حج حاضر شدند.

وی افزود: پس از دو سال، هفته گذشته بود که دولت عربستان سعودی عنوان کرد که با ظرفیت حدود یک میلیون نفر مراسم حج امسال را برگزار خواهد کرد. باید توجه داشت که اعلام دولت عربستان نسبت به سال‌های

گذشته بسیار دیرهنگام بود به شکلی که در سنوات گذشته در چنین برهه‌ای از زمان، تمام امور حجاج انجام شده و همگی آماده اعزام بودند. معاون حج و عمره مرکز پزشکی حج و زیارت تصریح کرد: پیش‌بینی می‌شود با توجه به اینکه ظرفیت یک میلیون نفری برای حج امسال اعلام شده و از این سهمیه، ۱۵۰ هزار نفر از اتباع عربستان در مراسم حج حاضر می‌شوند و صرفاً ۸۵۰ هزار نفر از سایر کشورها می‌توانند

عزام مراسم حج شوند، انتظار می‌رود حدود ۳۰ هزار زائر ایرانی نیز به حج اعزام شوند. درودی با اشاره به اینکه هلال احمر با تمام توان در حال آماده‌سازی زمینه‌های خدمت‌رسانی پزشکی به حجاج است، گفت: تأمین داره، آماده‌سازی تجهیزات پزشکی، انتخاب و آماده‌سازی کادر پزشکی از جمله اقداماتی است که صورت می‌گیرد و پس از مشخص شدن وضعیت کاروان‌ها، معاینات



عکس: غیرنشری / ایران

سال جاری می‌گوید: ما کف و سقف شهریه را برای مدارس اعلام می‌کنیم تا آنها در جریان جزئیات باشند. الگوی میان مدارس و خانواده است. برخی مدرسه یکسری فوق‌برنامه‌ها دارند. ما مدارس را برای ساعات آموزشی و فوق‌برنامه‌های درسی اعلام می‌کنیم. وی با تأکید بر اینکه مدارس مرز میان شهریه ثابت و فوق‌برنامه را برای خانواده‌ها روشن کنند، بیان می‌کند: اولاً از مدارس خواهش می‌کنیم که بحث شهریه ثابت و فوق‌برنامه درسی را از هم تفکیک کنند. ثانیاً این موارد را حتماً ثبت‌نام باید متناسب با شهریه سال گذشته به‌صورت علی‌الحساب انجام پذیرد تا شورای نظارت منطقه، استان و کشور این شهریه را تعیین کنند و ثبت‌نام را بر اساس آن انجام دهند.

رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی وزارت آموزش و پرورش گفت: شهریه‌ای که مدنظر ماست طبق برنامه درسی است و مابقی آن توافقی میان مدارس و خانواده است. برخی مدارس یکسری فوق‌برنامه‌ها دارند. ما مدارس را برای ساعات آموزشی و فوق‌برنامه‌های درسی اعلام می‌کنیم. وی با تأکید بر اینکه مدارس مرز میان شهریه ثابت و فوق‌برنامه را برای خانواده‌ها روشن کنند، بیان می‌کند: اولاً از مدارس خواهش می‌کنیم که بحث شهریه ثابت و فوق‌برنامه درسی را از هم تفکیک کنند. ثانیاً این موارد را حتماً ثبت‌نام باید متناسب با شهریه سال گذشته به‌صورت علی‌الحساب انجام پذیرد تا شورای نظارت منطقه، استان و کشور این شهریه را تعیین کنند و ثبت‌نام را بر اساس آن انجام دهند.

رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی وزارت آموزش و پرورش گفت: شهریه‌ای که مدنظر ماست طبق برنامه درسی است و مابقی آن توافقی میان مدارس و خانواده است. برخی مدارس یکسری فوق‌برنامه‌ها دارند. ما مدارس را برای ساعات آموزشی و فوق‌برنامه‌های درسی اعلام می‌کنیم. وی با تأکید بر اینکه مدارس مرز میان شهریه ثابت و فوق‌برنامه را برای خانواده‌ها روشن کنند، بیان می‌کند: اولاً از مدارس خواهش می‌کنیم که بحث شهریه ثابت و فوق‌برنامه درسی را از هم تفکیک کنند. ثانیاً این موارد را حتماً ثبت‌نام باید متناسب با شهریه سال گذشته به‌صورت علی‌الحساب انجام پذیرد تا شورای نظارت منطقه، استان و کشور این شهریه را تعیین کنند و ثبت‌نام را بر اساس آن انجام دهند.

زائرین به صورت جدی آغاز خواهد شد.

این مقام مسئول در جمعیت هلال احمر تأکید کرد: در سال ۹۸ تعدادی از زائرین، امور معایناتی خود را مسیر اردن به واسطه شیوع کرونا از اعزام به مراسم حج بازماندند که مشخصاً آن رویه تغییر خواهد کرد و یکی از تغییرات نیز این است که اعزام افراد بالای ۶۵ سال به حج ممنوع شده و از لیست اعزام به صورت موقت خارج خواهند شد.

کاهش قابل ملاحظه مبتلایان به کرونا در کشور

در پی نزولی شدن آمار مبتلایان جدید کرونا در هفته ۱۱۳ همه‌گیری کووید-۱۹ در ۲۴ساعت منتهی به روز گذشته، موارد ابتلای جدید با افتی قابل توجه به زیر هزار مورد بیمار جدید نزول کرد. این برای نخستین‌بار است که بعد از بیگ اول و دوم بیماری عدد ۶۰۸ مورد بیمار جدید کرونایی در کشور ثبت می‌شود، گرچه رصد آمارهای روزانه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نشان می‌دهد تعداد تست‌های تشخیصی به‌عنوان معیار اصلی اعلام شناسایی مبتلایان جدید بشدت کم شده است، با این حال خبر خوب رکوردشکنی نسبت بیماران ترخیص شده با بیماران بستری است. به عبارتی وقتی صورت کسر یعنی بیماران بستری نسبت به منرخ آن یعنی بیماران ترخیصی کمتر باشد، این یعنی روزبه‌روز از تعداد بیماران بدحال کاسته شده و مبتلایان کمتری نیاز به تخت و بستری شدن دارند. در کنار کاهش کم‌سابقه بیماران جدید کرونایی، همچنین شاخص‌های کرونا در حوزه بیماران بستری نیز با ثبت عدد ۱۴۰۰بیمار بستری در مراکز درمانی و فوت ۲۲ بیمار جدید، روبه افول گذاشته‌اند. در هفته ۱۱۳همه‌گیری کووید-۱۹ در کشور، چهار استان هفته‌ای بدون مرگ‌های کرونایی را گذرانده‌اند و همچنین کاهش موارد مثبت متوفی ناشی از این بیماری در هفته اخیر در ۱۲استان دیگر گزارش شده است. بنا بر اعلام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی درحال حاضر دو شهر در وضعیت قرمز، ۴۸شهر در وضعیت نارنجی، ۳۲۳شهر در وضعیت زرد و ۷۵شهر در وضعیت آبی قرار دارند. تعداد شهرهای با وضعیت قرمز در کشور از ۵۵ به دو و تعداد شهرهای با وضعیت نارنجی از ۸۴ به ۴۸شهر کاهش یافت. همچنین تعداد شهرهای با وضعیت زرد از ۲۷۴ به ۳۲۳ شهر و تعداد شهرهای با وضعیت آبی از ۳۵ به ۷۵شهر افزایش یافت.

طبق آمار روزانه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از ظهر ۱۲اردیبهشت تا ظهر ۱۳ردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ و بر اساس گزارش‌های قطعی تشخیصی، ۶۰۸ بیمار جدید مبتلا به کووید-۱۹ در کشور شناسایی و ۱۴۰ نفر از آنها بستری شدند. جمع بیماران کووید-۱۹ در کشور به ۷ میلیون و ۲۱۵هزار و ۵۱۲نفر رسید. در طول ۲۴ ساعت این بازه زمانی، ۲۲بیمار کووید-۱۹ جان خود را از دست دادند و مجموع جانباختگان این همپا به ۱۴۰هزار و ۶۲نفر رسید. خوشبختانه تاکنون ۶ میلیون و ۶۳۰هزار و ۹۹۱نفر از بیماران بهبود یافته و یا از بیمارستان‌ها ترخیص شده‌اند و یک هزار و ۸۷نفر از بیماران مبتلا به کووید-۱۹ در بخش‌های مراقبت‌های ویژه بیمارستان‌ها تحت مراقبت قرار دارند. تاکنون ۵۰ میلیون و ۷۵۹هزار و ۸۳۸آزمایش تشخیصی کووید-۱۹ در کشور انجام شده است. در حال حاضر ۳شهرستان در وضعیت قرمز، ۴۸شهرستان در وضعیت نارنجی، ۳۲۳شهرستان در وضعیت زرد و ۷۵شهرستان در وضعیت آبی قرار دارند. همچنین تاکنون ۶۴میلیون و ۲۵۹هزار و ۷۳۳نفر دوز اول، ۵۷میلیون و ۴۵۲هزار و ۵۰نفر دوز دوم و ۲۶میلیون و ۸۸۸هزار و ۹۰۷نفر نیز دوز سوم واکسن کرونا را در کشور تزریق کرده‌اند. بنابراین مجموع واکسن‌های تزریق شده در کشور به ۴۸ میلیون و ۶۰۰هزار و ۶۹۰دوز رسید. در شبانه‌روز گذشته ۹هزار و ۸۶۷دوز واکسن کرونا در کشور تزریق شده است.

سلامت



عکس: سجاد سفیری / ایران

■ **در جنگل قوانین، سردرگم شده‌ایم**
ناصر امانی، عضو شورای شهر تهران معتقد است که هیچ‌نیازی به طرح جدید برای حل مشکلات اساسی شهر تهران وجود ندارد. او به «ایران» می‌گوید: ما در شهرداری و شورا با جنگلی از قانون مواجه هستیم که همه ما در آن گم شده‌ایم و به دنبال مسیری هستیم که خودمان را از بین درختانش خارج کنیم.

او ادامه می‌دهد: ما در تهران با سه مشکل اساسی روبه‌رو هستیم که اولویت اول مردم است و باید حل شود. طبق آخرین نظرسنجی‌هایی که سال گذشته از مردم تهران انجام گرفت، آلودگی هوا، ترافیک آزار دهنده و بافت فرسوده به ترتیب اولویت‌بندی شد. البته مشکلات دیگری هم وجود دارد. اما این سه بالاترین رتبه را بدست آوردند، اما پیرای حل این سه مشکل هیچ مصوب هم اجرا نمی‌شود.

اجرای قانون بر عهده شهرداری است، جالب اینکه زمانی که هوا پنجم برنامه سوم توسعه شهرداری تهران با ذکر جزئیات تصویب و ابلاغ شده و تکالیف شهرداری هم مشخص است که باید تا سال ۱۴۰۲ اجرا شود، خوب حتی اگر ۳۰درصد این برنامه به هم تاتکون اجرا شده بود ما در هر سه مشکل گشایش جدی می‌دیدیم. او با اشاره به اجرای قانون هوای پاک به عنوان یکی از مصادیق برنامه‌های اجرا نشده می‌گوید: ما در حوزه آلودگی هوا قانون مصوب مجلس (قانون هوای پاک) را داریم چه دقیقاً مشخص کرده هر دستگاه چه وظیفه‌ای دارد، اما در اجرا حتی معلوم نیست چه کسی مسئول اجرای این قانون در تهران است! در متن قانون آمده که معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست مجری و هماهنگ کننده است اما شهردار تهران معتقد است که